

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ - ΜΑΘΗΜΑΤΑ - ΟΜΙΛΙΕΣ

Ο Σ. Ε. Δ. Γ. έδωκε αυτό τὸ μῆνα καὶ μιὰ διάλεξη στὸν Πειραιᾶ. Ἡ κ. Ἀν. Παπαδημητρίου μίλησε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία στὴν αἴθουσα τοῦ Πειραιικοῦ Συνδέσμου γιὰ τὰ παιδικὰ Δικαστήρια. Στὸν Πειραιᾶ θὰ δώσωμε κι ἄλλες διαλέξεις καὶ γενικὰ ἀναγνωρίζομε πὼς εἶναι ἀνάγκη νὰ μὴ περιορίζεται ἡ δράση μας μόνο στὸ κέντρο, ἀλλὰ νὰ ἐρῶμε σὲ ἄμεση ἐπαφὴ μὲ τις γυναῖκες ὅλης τῆς Ἑλλάδας. Μόνο τότε θὰ ὀγκωθεῖ τὸ κίνημά μας καὶ θὰ ἐπιβληθεῖ. Ἄς ἐλπίζομε πὼς οἱ ὀμιλίες μας στὸν Πειραιᾶ εἶναι τὸ πρῶτο, πολὺ κοντινὸ ἀκόμα βῆμα πρὸς ὅλες τις ἄλλες πόλεις τῆς Ἑλλάδας, καὶ ὕστερα πρὸς τὰ χωριά. Σαυτὸ ὅμως εἶναι ἀνάγκη νὰ μᾶς βοηθήσουν τὰ μέλη μας ποὺ μένουν στὶς ἐπαρχίες καὶ νὰ μᾶς προετοιμάσουν τὸ ἔδαφος. Ἐμεῖς θὰ εἴμαστε τότε πρόθυμοι νὰ προσφέρωμε τις δυνάμεις μας.

* *

Ο κ. Γ. Χρυσόφης μίλησε πολὺ θερμὰ γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς ἔντονης σωματικῆς ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν, τονίζοντας τὴν ὠφέλεια ὄχι μόνο τῆς γυμναστικῆς, μὰ καὶ τῶν παιγνιδιῶν, γενικὰ τῆς ζωῆς, στὸ ὑπαιθρο ποὺ διαπλάθει τὸ σῶμα καὶ σύγχρονα καὶ τὸ χαραχτήρα.

* *

Ο κ. Δαμασκηνός ἀνέπτυξε σὲ δυὸ ὀμιλίες μὲ τὴ συνηθισμένη του ρητορικὴ εὐφράδεια πὼς ἡ θεωρία τοῦ Λομπρόζο γιὰ τὴν ἐγκληματικότητα, ὅσο κι ἂν ἀνοιξε κάποτε νέους ὁρίζοντες, ἀποδειχέται σήμερον λανθασμένη ἀπὸ τὰ συμπεράσματα τῶν νεώτερων κοινωνιολογικῶν ἐρευνῶν. Κι ἂν ἀκόμα ὑπάρχουν κληρονομημένα ἐγκληματικὰ δείγματα, ἐγκληματικὴ προδιάθεση, τὰ στίγματα αὐτὰ γιὰ νὰ ἐνεργήσουν πρέπει νὰ ἀναπτύχθουν ἀπὸ τὸ περίγυρο. Ἐνας ἄνθρωπος δὲ γενιέται τόσο ἐγκληματίας ὅσο δημιουργεῖται ἐγκληματίας ἀπὸ τις περιστάσεις, ἀπὸ τὴν ὅλη ζωὴ. Ο κ. Δαμασκηνός, εἰδικεύοντας τις διαλέξεις του στὴν ἐγκληματικότητα τῶν παιδιῶν μίλησε πλατιά, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ εἰσέλθει στὶς βαθύτερες αἰτίες τῶν κακῶν, γιὰ τὴν ἀνάγκη νὰ ἐξυγιανθεῖ ὁλόκληρη ἡ κοινωνικὴ ζωὴ, γιὰ τὴν ἀνάγκη νὰ προλαμβάνεται τὸ ἐγκλημα καὶ ὄχι μόνο νὰ τιμωριέται. Τὸ παιδί ἀφοῦ ἐγκληματίζει εἶναι πιά πολὺ δύσκολο καὶ κάποτε κι ἀδύνατο νὰ ξεναγίνει τίμιος ἄνθρωπος. Ἡ κοινωνία ὅλη πρέπει νὰ ἀναλάβει τὴν ἀνατροφή τῶν ἐγκληματικῶν παιδιῶν, ἢ τῶν παιδιῶν μὲ οἰκογενεῖες ποὺ δὲ στέκονται στὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς τους, νὰ τὰ παρακολουθεῖ, καὶ τὰ πρῶτα τους σφάλματα, πρὶν προφτάσουν νὰ φτάσουν στὸ ἐγκλημα, νὰ τὰ δικάζει μὲ στοργὴ καὶ κατανόηση.

* *

Στὸ Α. Τ. Ε. μίλησε ἀκόμα καὶ ἡ Ἄδα Φλαμπουρίδη γιὰ τὴ νομικὴ θέση τῆς γυναίκας στὸ γάμο. Σὺν τὴν ὀμιλία τῆς διακρίνεται ὁ βαθὺς πόνος τῆς γιὰ τὴν ἀδικία ποὺ πιέζει ἀκόμα τὴ γυναίκα, ὁ βαθὺς πόνος τῆς ποὺ γέννησε μέσα τῆς μιὰ ὀρμητικὴ ἐπαναστατικὴ ἐναντία στὴν ἀδικία. Ἡ Δίς Φλ. διπλωματοῦχος τῆς νομικῆς, μελέτησε καλὰ τὴν ἀστικὴ νομοθεσία καὶ ἀγανάχτησε μὲ τὴν ἀνισότητα ποὺ ἐπιβάλλει. Μίλησε μὲ πίστη, μὲ ἐνθουσιασμό γιὰ τὸ δίκιο τῆς γυναίκας κι ἦταν τόση ἡ πίστη τῆς ποὺ κατάρθωσε νὰ τὴ μεταδώσει καὶ στοὺς ἄντρες τοῦ πυκνοῦ ἀκροατηρίου τῆς, ὅπως φάνηκε ἀπὸ τὰ πολὺ θερμὰ χειροκροτήματα στὸ τέλος τῆς ὀμιλίας τῆς. Κεῖναι τόσο μεγαλύτερο τὸ κατάρθωμά τῆς ὅσο τὸ ὕψος καὶ ἡ γλώσσα ποὺ μετεχειρίστηκε—στὸ ὕψος τῆς οἱ δοτικῆς ἀκόμα καὶ οἱ

ἀπαρέμφατες δὲ σπανίζουν—δὲ μπορούσαν βέβαια εὐκολὰ νὰ ἠλεκτρίσουν. Ἀναγκάζομαι νὰ σημειώσω τὸ μόνο αὐτὸ γιὰ τὴν ἀντίληψή μου ἐλάχιστομα τῆς ὀμιλίας τῆς γιὰ πιστεύοντας ἀκλόνητα πὼς ὁποιοδήποτε ἀπολυτρωτικὸ κίνημα στὴν Ἑλλάδα πρέπει νὰ στηριχθεῖ στὴ δημοτικὴ, καὶ πιστεύοντας σύγχρονα πὼς ἡ Ἄδα Φλ., ποὺ θὰ γίνῃ αὐριο καὶ δικηγόρος, εἶναι μιὰ δύναμη γιὰ τὸ φεμινιστικὸ ἀγῶνα, θὰ ἤθελα νὰ τὴν ἐβλεπα τέλεια ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τις προλήψεις τοῦ ὀπισθοδρομικοῦ πνεύματος ποὺ ἀντιπροσωπεύει σαυτὴν τὴν περίσταση τὸ Ἑλληνικὸ Πανεπιστήμιο.—Στὴν ἀρχὴ τῆς ὀμιλίας τῆς ἡ Ἄδα Φλ. ἐπιστοποίησε ἱστορικὰ πὼς καὶ γιὰτι ἀμέσως μετὰ τὴν κατάργηση τοῦ Μητρικοῦ Δικαίου ὄσλους τοὺς τόπους καὶ ὄσλους τοὺς αἰῶνες ἡ Νομοθεσία ἀδίκησε τὴ γυναίκα. Σήμερον ὅμως, ποὺ ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς διακηρύττει ὅτι δὲν ἰσχύει πιά τὸ δίκιο τοῦ ἰσχυρότερου γιὰτι ἐξακολουθεῖ νὰ κυριαρχεῖ, ἐλαττωμένη βέβαια μὰ πάντα δεσποτικὴ, ἡ ἀδικία: 1) Οἱ ἀνήλικοι γιὰ νὰ παντρευθοῦν ἔχουν ἀνάγκη νὰ συνενάσει ὁ πατέρας, ἀπὸ τὸν πατέρα καὶ μόνο ἐξαρτιέται ὁ γάμος τους ἢ γινώμη τῆς μητέρας δὲν ἔχει κύρος, καὶ ὅμως ἐκείνη πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὸν πατέρα κόπιασε γιὰ νὰ ἀναθρέψει τὰ παιδιά τῆς, συχνὰ κερμάστηκε γιὰ νὰ κερδίσει τὰ απαραίτητα χρήματα γιὰ νὰ τὰ μεγαλώσει, ἐκείνη πολὺ καλύτερα διαισθάνεται καὶ ξέρει ποῖα θὰ εἶναι ἡ εὐτυχία τους. 2) Γενικὰ ὅλος ὁ καθορισμὸς τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς νομικὰ ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὸν ἄντρα, καὶ ἂν ἀκόμα αὐτὸς εἶναι ἀλκολικὸς κῆθικὰ κατώτερος ἀπὸ τὴ γυναίκα. Τί σημαίνει ἂν ἡ πραγματικὴ εἶναι συχνὰ λιγώτερο ἀδικη ἀπὸ τὸ νόμο, ἂν στὴ ζωὴ ἡ γυναίκα κατορθώνει κάποτε νὰ ἐπηρεάσει τὸν ἄντρα; Ἄν ὁ ἄντρας δὲ θέλει νὰ ἐπηρεαστεῖ, ἡ γυναίκα δὲν ἔχει κανένα δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλει τὴ γινώμη τῆς, καὶ ὡς εἶναι ὀρθότερη, εἶναι ὑποχρεωμένη a priori ἀπὸ τὸ Νόμο νὰ ὑποταχτεῖ. 3) Τῆς τὸ ἐπιβάλλει, τῆς τὸ διατάζει ἀκόμα καὶ ἡ Ἐκκλησία τὴν ὥρα ποὺ τελεῖται ὁ γάμος. Ἡ γυναίκα ὀφείλει νὰ ὑπακούει στὸν ἄντρα καὶ νὰ τὸν φοβᾶται. Στὴν Ἑλβετία πρώτη φορὰ, καὶ τώρα καὶ σᾶλλες χῶρες ὅπου χειραφετήθηκε ἡ γυναίκα, καταργήθηκε ἡ φράση αὐτὴ ἀπὸ τὴ γαμήλια τελετὴ. 4) Ἀντίθετα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ ἀπαραβίαστου τῶν ἐπιστολῶν ὁ ἄντρας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ νομίσει τὰ γράμματα τῆς γυναίκας του. 5) Οἱ λόγοι τοῦ διαζυγίου εἶναι ἄνισοι. Γιὰ τὴ μοιχεία τῆς γυναίκας ὁ ἄντρας ἔχει πάντα τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσει καὶ νὰ ποχτήσῃ διαζύγιο, ἐνῶ ἀκόμα καὶ ὁ τελευταῖος νόμος περὶ διαζυγίου ποὺ πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὸν πρὶν νόμο ὑποστηρίζει τὴ γυναίκα ἀφίνει τὸ δικαστήριο νὰ μὴ δώσει διαζύγιο ὅταν τὴ μοιχεία τὴ διέπραξε ὁ ἄντρας. 6) Ὁ ἄντρας μπορεῖ νὰ ἐμποδίσει τὴ γυναίκα νὰ ἐργαστεῖ. Ἡ ἐργασία τῆς γυναίκας ἐπιτρέπεται μόνο ἐνῶς ὁ ἄντρας δὲ θεωρεῖ πὼς ἡ ἐργασία τῆς αὐτὴ κλονίζει τὸ γάμο. 7) Στὸ Νόμο περὶ Σωματείων ἀναγράφεται πὼς γιὰ νὰ ἐγγραφεῖ γυναίκα μέλος σὲ Σωματεῖο πρέπει νὰ τῆς ἔχει δώσει τὴν ἄδεια ὁ ἄντρας τῆς. Μέλη δηλαδὴ στὸ Σ. Ε. Δ. Γ. καὶ ὁποιο ἄλλο σωματεῖο, μποροῦν νὰ γίνουν οἱ γυναῖκες μόνον ἂν τοὺς τὸ ἐπιτρέπει ὁ ἄντρας τους ἐνῶ ἐκεῖνος εἶναι ἐλεύθερος νὰ πηγαίνει σὲ ὁποιοδήποτε χαρτοπαιχτικὴ λέσχη θέλει.

Πὼς θὰ ἐκλείψουν οἱ ἀδικίες αὐτῆς ποὺ σύντομα παραθέτω μόνο ἔδω, καὶ ποὺ ἡ Ἄδα Φλ. παραστατικὰ ζωγράφισε μὲ ὄλο τὸν ἐπαναστατημένο τῆς πόνος; Ἄς τὸ ἀναλογισθῶμε πάντα. Οἱ ἀδικίες αὐτῆς θὰ ἐκλείψουν μόνο ὅταν καὶ μεῖς οἱ γυναῖκες ἀποχτήσωμε ψῆφο, μποῦμε στὸ

Κοινοβούλιο, συνεργαστούμε με τους άντρες στη σύνταξη των Νόμων.

*

**

Διάλεξη από γυναίκες άπάνω σε θέματα ἔστω κι ἄσχετα με τὸ φεμινισμό, ἔγεινε μόνο μιά. Στὸν Ἐπιστημονικὸ

Ὁμιλο διάβασε ἡ *Δθα Πολυμενάκου* μιὰ ἀνάυσή της πολὺ συστηματικὴ καὶ ποὺ ἔδειχνε βαθυὰ κατανόηση τοῦ δύσκολου ἔργου ποὺ ἀνάλαβε νὰ μελετήσῃ, μιὰ φωτεινὴ τῆς ἀνάλυση τοῦ βιβλίου τοῦ γερμανοῦ ζωολόγου Ziegler. Ἡ ἀντίληψη γιὰ τὸ ἔνστιχτο ἄλλοτε καὶ σήμερα.

ΑΙΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ